

Komisja Europejska

Dane naukowe: otwarty dostęp do wyników badań przyczyni się do zwiększenia potencjału innowacyjnego Europy

Komunikat prasowy

Bruksela, dnia 17 lipca 2012 r.

Komisja Europejska przedstawiła dzisiaj działania na rzecz poprawy dostępu do europejskich informacji naukowych. Szerszy i szybszy dostęp do dokumentów i danych naukowych ułatwi naukowcom i przedsiębiorcom wykorzystywanie wyników badań finansowanych ze środków publicznych. Pozwoli to na zwiększenie potencjału innowacyjnego Europy i da obywatelom szybszy dostęp do korzyści płynących z odkryć naukowych. W ten sposób Europa uzyska lepszy zwrot z wynoszących 87 mld EUR rocznych inwestycji w badania naukowe i rozwój. Działania te stanowią uzupełnienie także dziś przyjętego komunikatu Komisji dotyczącego realizacji europejskiej przestrzeni badawczej.

Pierwszym krokiem Komisji będzie uczynienie wolnego dostępu do publikacji naukowych ogólną zasadą inicjatywy „Horyzont 2020”, czyli unijnego programu finansowania badań naukowych i innowacji na lata 2014-2020. Począwszy od 2014 r., wszystkie artykuły opracowywane przy wykorzystaniu środków z programu „Horyzont 2020” muszą być udostępniane:

- ▲ artykuły będą niezwłocznie udostępniane on-line przez wydawcę („złoty” dostęp), a nakłady na publikację mogą kwalifikować się do zwrotu przez Komisję Europejską; lub
- ▲ naukowcy będą udostępniać swoje artykuły w otwartym archiwum nie później niż sześć miesięcy (12 miesięcy dla artykułów z dziedziny nauk społecznych i humanistycznych) po publikacji („zielony” dostęp).

Komisja zaleciła państwom członkowskim przyjęcie podobnego podejścia w przypadku wyników badań finansowanych w ramach ich własnych krajowych programów. Celem jest zapewnienie do 2016 r. wolnego dostępu do 60 proc. artykułów dotyczących europejskich badań naukowych finansowanych ze środków publicznych.

Komisja będzie również eksperymentować z otwartym dostępem do danych gromadzonych w ramach badań finansowanych ze środków publicznych (np. do liczbowych wyników doświadczeń), uwzględniając uzasadnione obawy dotyczące interesów handlowych lub prywatności podmiotów otrzymujących finansowanie.

84 proc. uczestników [konsultacji publicznych](#) przeprowadzonych w 2011 r. stwierdziło, że dostęp do literatury naukowej nie jest optymalny. Badania pokazują, że bez szybkiego dostępu do aktualnej literatury naukowej małe i średnie przedsiębiorstwa potrzebują do dwóch lat więcej na wprowadzanie na rynek innowacyjnych produktów. [Badanie finansowane przez UE](#) wykazało, że obecnie jedynie 25 proc. naukowców udostępnia powszechnie wyniki swojej pracy.

Neelie Kroes, wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej odpowiedzialna za agendę cyfrową: „Podatnicy nie powinni dwukrotnie płacić za badania naukowe i potrzebny im jest łatwy dostęp do danych pierwotnych. Chcemy pójść o krok dalej pod względem rozpowszechniania i wykorzystywania wyników badań naukowych. Informacja to nowa ropa”.

Máire Geoghegan-Quinn, unijna komisarz ds. badań, innowacji i nauki: „Podatnikom należy się coś więcej. Otwarty dostęp do danych i opracowań naukowych sprawi, że istotne przełomy w nauce i biznesie będą dokonywać się szybciej, a wiedza i konkurencyjność w Europie zostaną wzmocnione”.

Kontekst

Otwarty dostęp daje czytelnikom możliwość swobodnego zapoznawania się z wynikami badań przez internet. Komisja przyjęła dziś komunikat, w którym określono cele polityki w zakresie otwartego dostępu w odniesieniu do badań finansowanych przez Komisję w ramach programu „Horyzont 2020”. Towarzyszące mu zalecenie dla państw członkowskich UE zawiera pełną strategię polityki w zakresie poprawy dostępu do informacji naukowych i ich ochrony. Te dwie inicjatywy razem wpisują się w szerszy kontekst realizacji europejskiej przestrzeni badawczej (zob. również dziś opublikowane [IP/12/788](#) i [MEMO/12/564](#)). Opierają się one na komunikacie z 2007 r. w sprawie informacji naukowej w epoce cyfrowej (zob. [IP/07/190](#)) i [konkluzjach Rady](#) z tego samego roku.

Komisja podejmie następujące działania:

- ⤴ określi otwarty dostęp do publikacji objętych wzajemną oceną jako zasadę ogólną programu „Horyzont 2020”; czytelnik może korzystać z udostępnianych przez wydawców publikacji („złoty” dostęp) lub z archiwów tworzonych przez naukowców („zielony” dostęp);
- ⤴ będzie propagować otwarty dostęp do danych badawczych (wyników doświadczeń, uwag i informacji wygenerowanych komputerowo itp.) oraz ustanowi ramy pilotażowe dla programu „Horyzont 2020” z uwzględnieniem uzasadnionych obaw dotyczących prywatności, interesów handlowych i kwestii związanych z dużymi ilościami danych;
- ⤴ będzie rozwijać i wspierać e-infrastruktury służące do przechowywania i wymiany informacji naukowych (publikacji i danych), które będą interoperacyjne na poziomie europejskim i światowym;
- ⤴ ułatwi naukowcom przestrzeganie zobowiązań związanych z otwartym dostępem oraz będzie propagować kulturę wymiany informacji.

W „[Europejskiej agendzie cyfrowej](#)” określono ambitną [politykę „otwartych danych”](#) obejmującą pełen zakres informacji, które organy publiczne w całej Unii Europejskiej wytwarzają, gromadzą lub opłacają. [Inicjatywa przewodnia](#) UE „Unia innowacji” również wyraźnie wspiera otwarty dostęp jako istotny element realizacji europejskiej przestrzeni badawczej (ERA). [Komunikat i zalecenie w sprawie informacji naukowej](#) uzupełniają [komunikat Komisji „Wzmocnione partnerstwo w ramach europejskiej przestrzeni badawczej na rzecz doskonałości i wzrostu gospodarczego”](#) również przyjęty w dniu dzisiejszym i określający kluczowe priorytety realizacji europejskiej przestrzeni badawczej, a także optymalne zasady obiegu, przekazywania i dostępu do wiedzy naukowej.

Komisja Europejska planuje nadal finansować projekty związane z otwartym dostępem. W latach 2012-2013 Komisja wyda 45 mln EUR na infrastruktury danych i badania w zakresie ochrony zasobów cyfrowych. Finansowanie będzie się nadal odbywać w ramach programu „Horyzont 2020”. W tym samym okresie Komisja będzie wspierać doświadczalne stosowanie nowych metod postępowania z informacją naukową (np. nowe metody wzajemnej oceny i sposoby pomiaru oddziaływania artykułów).

Zob. też [MEMO/12/565](#).

Źródło komunikatu Portal Europa:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/12/790&format=HTML&aged=0&language=PL&guiLanguage=en>.